

нок кількості елементів і комбінацій за допомогою розробленої таблиці корегування об'єму тренувального навантаження [8].

5). При недостатньому рівні фізичної, технічної і психологічної підготовленості в спортивній акробатиці рекомендується застосовувати розроблені методичні рекомендації по подоланню труднощів і виправленню помилок, допущених при освоєнні нового програмного матеріалу [1,2,7,8].

Література:

1. Акробатика. Классификационная программа по спортивной акробатике на 2006-2010 годы. Текст. - М., 2006. - 16 с.
2. Акробатическая гимнастика. Свод правил 2005-2008. Текст. — М., 2005. 85 с.
3. Анцупов, Е. А. 50 лет российской акробатике Текст. Воронеж, 1999. - 90 с.
4. Афонин В.Н. О педагогическом контроле в спортивной гимнастике // Гимнастика: Ежегодник. М., 1975. - Вып. I. - С. 16-17.
5. Ашмарин В.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. - М.: Физкультура и спорт, 1978. - 223 с.
6. Бабанский, Ю. К. Оптимизация процесса обучения. Текст. М.: Просвещение, 1977. - 254 с.
7. Баршай, В. М. Исследование взаимосвязи процессов развития физических качеств и формирования двигательных навыков у юных акробатов Текст.: Автореф. дис. канд. пед. наук. - М., 1973. - 22 с
8. Болобан В.Н., Тишлер А.В. Методика обучения парным акробатическим упражнениям // Спортивная гимнастика / Под ред. . В.Н.Болобан. Киев, 1975. - С. 40-47.
9. Болобан В.Н. Обучение в спортивной акробатике. Киев: Здоров'я, 1986. - 128 с.
10. Воронкин Л.В. Методы педагогического контроля, направленные на повышение эффективности реализации планируемых результатов конькобежцами высших спортивных разрядов: Дисс. канд.пед.наук. - М., 1984. - 158 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Яворська Г.Х.

Автор статті розглядає теоретичні засади формування культури здоров'язбереження фахівців соціоекономічного профілю, визначаються головні аспекти поліпшення здоров'я сучасної молоді та шляхи покращення зазначеної проблеми у межах вищого навчального закладу.

Ключові слова: здоров'я, здоров'язбереження, фахівці соціоекономічного профілю.

Автор статьи рассматривает теоретические основы формирования культуры здоровьесобережения специалистов социо-

экономического направления, определяются главные аспекты ухудшения здоровья современной молодежи и пути улучшения выделенной проблемы в пределах высшего учебного заведения.

Ключевые слова: *здоровье, здоровьесбережение, специалисты socioeconomicкого направления.*

The author considers the theoretical foundations of a culture of specialists zhorovyasohraneniya sotsioekonomicheskogo direction, define the main aspects of the deteriorating health of today's youth and how to improve the selection problem within higher education.

Keywords: *Health, zhorovyasohranenie specialists sotsioekonomicheskogo direction.*

Постановка проблеми. Аналіз кількісних та якісних характеристик населення за останнє десятиріччя свідчить про те, що Україна перебуває в стані глибокої демографічної кризи, яка характеризується старінням населення і зменшенням середньої тривалості та якості життя, поступовим погіршенням здоров'я.

Бажання людства забезпечити собі більш комфортні умови сучасного життя призводить до стрімкого науково-технічного розвитку, наслідком якого є збільшення небезпечних чинників, які сприяють погіршенню здоров'я людини [5].

Так, спостерігається таке погіршення стану здоров'я сучасної молоді, як: хворобливість, відхилення в роботі внутрішніх органів (серцево-судинні, онкологічні, нервово-психічні, обмінно-дистрофічні, алергічні захворювання та ін.), зниження рухової активності, за статистикою 90% випускників шкіл – нездорові, а вони є майбутніми фахівцями.

Для вирішення цієї проблеми логічно звернутися до історії нашого народу, його традицій, звичаїв, мудрість якого полягала у відповідальності поколінь за майбутнє свого народу та розкривало велич української народно-традиційної культури.

З давніх часів у країні цінували здоров'я як первинну цінність існування людини, саме тому в основі народних колядок, щедрівок, пісень, свят, приказок, казок було пошанування здоров'я людини.

Зазначене потребує виховання свідомого ставлення молоді до свого здоров'я як до найвищої цінності на засадах української народотрадиційної культури, та пріоритету сучасної освіти на формування у студентів вищих навчальних закладів культури здоров'язбереження. Зазначена культура характеризується належною відповідальністю за своє здоров'я, відповідними знаннями, вміннями та навичками, які виявляються у здоровому способі життя, самоконтролі за станом здоров'я (контролі за об'єктивними та суб'єктивними показниками, керуванні своїм здоров'ям, запобіганні різним захворюванням, шкідливим звичкам та ін.).

Якщо студент має належний рівень культури здоров'язбереження, веде здоровий спосіб життя, то він збереже працездатність, енергійність, активність і принесе користь собі та своїй Батьківщині до глибокої старості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасному суспільству потрібний якісний фахівець з високим професіоналізмом у роботі, який вільно орієнтується в суміжних галузях, готовий до постійного професійного вдосконалення, соціальної та професійної мобільності, конкурентоздатний на ринку праці, соціально активний, працездатний, з творчим ставленням до справи і т. ін., який веде здоровий спосіб життя, оскільки без доброго здоров'я неможливо досягнути всього вищезгаданого. Тобто сучасне суспільство потребує фахівця високого рівня освіченості та вихованості, який володіє всіма зазначеними провідними властивостями.

Загальнотеоретичні питання проблеми здоров'я сучасної молоді порушували такі вчені, як: В. Бобрицька [1], В. Веремієнко [3], О. Дубогай [4], Г. Кривошеєва [6], В. Оржеховська [2] та ін.

Однак, питання щодо формування культури здоров'язбереження майбутніх фахівців залишаються недостатньо вивченими як у теоретичному, так і в практичному аспектах, хоча набувають особливої значущості в освітньому здоров'яруйнівному процесі вищого навчального закладу.

Згідно з Національною доктриною розвитку освіти України, державним документом, який визначає стратегію й основні напрями розвитку освіти у XXI столітті, Законом України "Про фізичну культуру і спорт", Цільовою комплексною програмою "Фізичне виховання – здоров'я нації" головною метою освіти в Україні є духовний та фізичний розвиток кожної особистості, створення умов для розвитку і самореалізації молоді як громадян України, формування здорового покоління, яке здатне зберігати й зміцнювати його впродовж життя, усвідомлювати життєву необхідність у відповідному способі життя та цінність власного здоров'я.

У сучасному суспільстві життя й здоров'я людини визначаються як цінності, які є показником його цивілізованості та соціально-економічного розвитку (резолюція ООН №38/54 від 1997 року).

Мета статті полягає у висвітленні теоретичних засад формування культури здоров'язбереження фахівців соціоекономічного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Погана екологічна, економічна та соціальна ситуація в Україні, низька якість життя українців, що не відповідає європейським стандартам, крім цього несприятлива для здоров'я організація навчального процесу у ВНЗ викликають тенденції до погіршення здоров'я сучасної молоді.

Отже, сучасні умови розвитку українського суспільства ставлять нові вимоги до системи освіти та виховання молодого покоління, яке гостро переживає свою соціальну незахищеність, їй притаманне зниження духовності, зростання психічної нестабільності та недостатньої фізичної підготовленості. Зазначене вимагає зміни у ставленні системи освіти до цієї проблеми через перегляд змісту навчально-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, умов організації цього процесу, психологічних особливостей взаємовідносин учасників цього процесу, змісту та організації виховної роботи, застосування здоров'язбережувальних технологій та ін.

Так, М. Смирнов [7] розуміє формування культури здоров'язбереження як комплексний процес, який побудовано на єдиній методичній підставі, зав-

дяки системі організаційних і психолого-педагогічних прийомів, методів, які сприяють зміцненню здоров'я студентів.

Наукові дослідження з формування культури здоров'язбереження фахівців соціоекономічного профілю, на жаль, страждають обмеженістю, фрагментарністю, що не дає можливості представити цілісну картину наукових поглядів на цю проблему та вимагає обґрунтованого поновлення теорії й практики виховання молоді, яка піклується про власне здоров'я.

Першочергова роль у збереженні здоров'я належить самій особистості, її способу життя, її цінностям, установкам, ступеню гармонізації з довкіллям та соціумом. Водночас сучасна молодь здебільшого відповідальність за своє здоров'я покладає не на себе, а на можливості сучасної медицини. Отже, важливим завданням для підвищення рівня здоров'я молоді повинна бути свідомо та цілеспрямована робота самої особистості зі збереження свого здоров'я, прийняття відповідальності за нього, коли здоровий спосіб життя стає життєвою потребою, а здоров'язбереження ціннісною орієнтацією.

Вивчення цього феномену оголює суперечності людської природи: бажання бути здоровим і майже бездіяльність у цьому напрямі; мають уяву про здоровий спосіб життя та нічого не роблять для його покращення. Це призвело до виникнення протиріччя – між запитом суспільства у фахівцях з високим рівнем культури здоров'язбереження та реально низьким рівнем розвитку цієї культури у студентів.

Це протиріччя визначає проблему співвідношення здоров'язбережувальних знань, умінь та навичок, що набуваються студентами та формують їхню відповідну культуру в межах професійної підготовки.

Аналіз анкетування 112 студентів вищих навчальних закладів засвідчив, що переважна кількість, а саме 72 % респондентів вважають доцільним здійснювати підготовку з формування культури здоров'язбереження у виші, частково вважають – 19 % студентів, не вважають – 6 %, важко було відповісти – 3% студентів. Отже, переважна більшість опитаних респондентів визнають, що володіють не достатньою мірою знаннями щодо власного здоров'язбереження для того щоб визнати себе культурною особистістю у цій галузі та потребують відповідних знань, умінь та навичок, які можна застосовувати у повсякденній життєдіяльності

Саме функцією вишу є створення розвивального простору для кожного учасника навчально-виховного процесу з метою безперервного розвитку в них потреб у здоровому способі життя, здоров'язбережувальної свідомості, що дозволить їм зберігати власне здоров'я в повсякденному житті. При цьому організація навчально-виховного процесу повинна мати механізм, що забезпечує постійну включеність кожного студента в систему здоров'язбережувальних відносин.

Завдання формування культури здоров'язбереження молоді може бути досягнуто за допомогою раціонального сполучення психолого-педагогічного й медико-біологічного підходів, де головною основою є фізичне виховання.

Саме фізичне виховання як частина загального виховання, що представлена у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною цілісного розвитку особистості, відповідної професійної підготовки та гармонізації життєдіяльності, важливим завданням якого є навчання широкого використання

оздоровчих засобів у майбутньому, мотивації до вдосконалення способу життя, власного «я» в соціумі. Саме тому навчальний заклад, виходячи з власних умов, має надати такі форми організації та забезпечення ефективності фізичного виховання, які б сприяли формуванню культури здоров'язбереження студента та його саморозвитку.

У зв'язку з цим, велике значення у вихованні молоді відіграє якість викладання фізичного виховання вищу та оздоровча, рекреаційна та відновлювальна спрямованість цих занять. Формування культури здоров'язбереження на цих заняттях передбачає оволодіння відповідними знаннями, вміннями та навичками серед яких основи методики самомасажу, коригувальної гімнастики для очей, корекції постави та тілобудови, профілактики професійних хвороб, методи самоконтролю стану здоров'я, фізичного розвитку, вміння самостійно складати та користуватися комплексами оздоровчої спрямованості та ін.

На заняттях з фізичного виховання в молоді необхідно формувати ціннісне ставлення до здоров'я на засадах української народнотрадиційної культури та вчити її вести правильний спосіб життя, що сприяє самопізнанню, саморозвитку духовних і моральних якостей.

Отже, форма організації процесу фізичного виховання студентів повинна забезпечити якомога більші можливості для засвоєння кожним із них цінностей фізичної культури та спорту у відповідності з індивідуальними задатками, здібностями, особистими настановами, потребами, інтересами, рівнем фізичного розвитку та підготовленості; у процесі занять повинні використовуватися сучасні технології оздоровчого тренування студентів; провідним напрямом в організації фізичного виховання повинно бути поєднання в навчально-тренувальні групи студентів за спільними інтересами, потребами, уподобаннями, рівнем фізичної підготовленості та ін.

Висновки. Для того щоб змінити свідомість сучасних студентів із цієї проблеми потрібна зміна їхніх поглядів на цінність здоров'я, потреби, світоглядні орієнтації, мотивації, настанови, потреби, норми повсякденної діяльності та поведінки й формування державою політики, відповідної системи здоров'язбереження молоді у вищих навчальних закладах, широке пропагування здорового способу життя засобами масової інформації тощо.

Перспективи подальших розвідок убачаються в розгляді проблеми підготовки викладачів до здоров'язбереження молоді у вищих навчальних закладах.

Література:

1. Бобрицька В. І. Як зберегти психічне здоров'я. Поради для вчителя: (Валеолог. основи психолог. культури) / В. І. Бобрицька // Постметодика. – 2001. – № 2. – С. 28-35.

2. Валеологічна освіта та виховання: сучасні підходи, доступність і шляхи їх розвитку в Україні: зб. наук.-практ. ст./ За заг. ред. В. М. Оржеховської. – К.: Магістр-S, 1999. – 120 с.

3. Веремієнко В. Школа здоров'я: (З досвіду впровадження проекту програми "Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю") / В. Веремієнко // Директор школи. – 2001. – № 37. – С. 7-8.

4. Дубогай А.Д. Управлять здоровьем смолоду / А.Д. Дубогай. – К.: Молодь, 1985. – 112 с.

5. Здоровье на всю жизнь: От детства до старости / Пер. с англ. А. Москвичевой. – М.: ТЕРРА, 1997. – 143 с.

6. Кривошева Г. Культура здоров'я особистості як соціально-педагогічна проблема / Г. Кривошева // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 35-37.

7. Смирнов Н.К. Здоровьесберегающие образовательные технологии и психология здоровья / Н.К. Смирнов. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М.: АРКТИ, 2006. – 320 с.

АКСИОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

УДК: 378: 37. 013. 78

Райчєва Т. Д.

Актуальність матеріалу, викладеного в статті, обумовлена тим, що центральна фігура суспільних перетворень – вихователь, від його способу, соціальної позиції, ціннісно-цільових установок залежать результати професійної діяльності. У структурі професійно-педагогічної підготовки вихователя цінності займають особливе місце, будучи основою, на яку спираються всі інші компоненти системи. Необхідно впроваджувати аксіологічний підхід в процес фахової підготовки спеціаліста, який полягає в орієнтації професійної освіти на формування в студентів системи загальнолюдських і професійних цінностей.

Ключові слова: аксіологічний підхід, аксіологічна парадигма, цінність, ціннісні орієнтації.

АКСИОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД В СИСТЕМЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ

Т. Д. Райчєва

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена тем, что центральная фигура общественных преобразований - воспитатель, от его образа, социальной позиции, ценностно-целевых установок зависят результаты профессиональной деятельности. В структуре профессионально-педагогической подготовки воспитателя ценности занимают особое место, являясь основой, на которую опираются все остальные компоненты системы. Необходимо внедрять аксиологический подход в процесс профессиональной подготовки специалиста, который заключается в ориентации профессионального образования на формирование у студентов системы общечеловеческих и профессиональных ценностей.

Ключевые слова: аксиологический подход, аксиологическая парадигма, ценность, ценностные ориентации.